

hij een brief,
„Rott. Kb.“

ar, pro anti-
uit het redelijk
bracht, waarbij
ivorheid wordt

aldus: aan den
filaristen, aan
ellevende anti-
het anti-mili-
f. Heering (De
er, eerlijk en
ing niet deze
temeer waar
belen wil met
volgtrekkingen,
doen, is pro-
der communis-
drukbezochts-
wereld deden
Rotterdam van
nten ontynde,
onderhouden
laen, als in
ens wankelen
wij de (tes-
de operatie
het publiek
iet wonderlijk,
he partij (Sta-
at het publiek
boekjes, enz.,
eerlijken, dan
nder klinkend
rist Lenin, de
ismarck, door
militaristische
glorie toege-
partijbonzen-
ik nimmer
eze film van
dat juist het
t, thans door
wordt gefilmd
ng nu wordt
e propaganda,
woord voerde,
zich niet van

stairistisch ge-
dese machts-
king sta een
zoek, om bij
agstuk „weer-
communistisch
want dat anti-
m onredelijker
tijl hoop ik
n uitvoerder
de communis-
g nu althans

steradezaken,
lijkt me nog
meer open.

meenden kant
er hoe meer
schen die er
moed worden
e dingen lang-
st.

phartige belij-
Hij spreekt
staande figuur
ijt over hem:

— daar wil
n jeugdbond,
zich niet mee
ch zoo kloek
dat in onze
vas bezwaard,
cht werd, een
sche kwestie.
Hij vond het
en jeugdbond
e zich plant
is die door de
id. Natuurlijk
asatie anders
k zeide; wat
de belijdenis
wie zou het
t.

bezwaard. Hij
zoo erg niet
vertoord als
het wel erg
st“, en vond

u dezen broe-
een artikelen-
boek Exodus.
at het orgaan
erd aandient,
„Leidersblad“

doen ze tegen-
K. S.

Zoo langzamerhand wordt het toch duidelijk dat er principieel verschil is in Schriftbeschouwing tus- schen de Gereformeerde kerken en die van het N. V. Meer en meer ga ik zien, dat wij deze kant niet uit moeten.

Nadat de heer Kok dan enkele letterlijke citaten heeft gegeven uit wat dr. v. Leeuwen in het orgaan der groep-Geelkerken schreef, geeft hij van diens meening deze samenvatting:

Als ik dus goed lees bevatten de historische boe- ken — overlevering. En die overlevering wordt op een lijn gesteld met iedere andere historische over- levering en is onderhevig aan allerlei invloeden, die zelfs tot historische verwarring aanleiding heeft gegeven.

Hierna geeft de heer Kok deze conclusie, die we om haar eerlijkheid waardeeren:

Maar ik vraag me af: Waar is de inspiratiege- dachte gebleven? Zal God, die al de Schrift heeft ingegeven, historische verwarring toelaten? Immers neen!

Zoo komt men consequent tot een schriftcritisch standpunt. Dat blijkt trouwens. Dr. v. L. gelooft niet aan de verdeling van Mozes' leven in een periode van 3 maal veertig jaren en loochent dus Hand. 7:25 en 24. Hij noemt de Schrift met zichzelf in tegenspraak als zo tot driemaal toe het verblijf in Egypte op 430 jaar stelt (Gal. 3:17, Gen. 15:13 en Ex. 12:40); omdat, de oudste gegevens geen steun daaraan geven.

Die oudste gegevens gaan dus boven de Schrift zelf, is dat schriftcritiek of niet?

Nu vergeet men niet, dat dr. v. L. de meeste gegevens van prof. Böhl heeft. Die staat toch zeker niet op Gereformeerd standpunt.

Tenslotte staan we hier weer voor dezelfde kwes- ties als in Gen. 2, Exegese of helijdenis?

Het wordt mij steeds duidelijker: dien kant nooit uit. Het N. V. wil tweesidig. Enerzijds tracht het „ethisch element in het gevele te komen. Anderzijds den naam gereformeerd behouden. Maar tusschen die die beide groepen ligt de groote onoverbrugbare kloof der Schriftbeschouwing. Ook de beschouwing der kerk is een andere — die ziet bijv. ds. Buskes heel anders dan ik. Als persoon moeten en willen we elkander waardeeren. Gaarne willen wij gelooven, dat velen in het N.V. het oprecht meenen — evenals wij. Bilden moeten wij voor deze dwalende broeders. Maar uitingen als van ds. van Leeuwen — om van ds. Aalders en ds. Smelik niet te spreken — heb- ben wij doen niet, dat de jeugdbonden goed hebben gedaan zich principieel op Assen's standpunt te stel- len. Zoo zal het zeker velen onzer zijn gegaan.

Marnix, na deze dingen vermeld te hebben, besluit nu:

Wat zegt ge er van? Is dat geen treffend schrijven?

Ik heb maar één opmerking. De heer Kok zegt: velen in het nieuwe verband zullen het oprecht meenen. Waarom dit niet van allen te veronder- stellen? Ik heb nooit iets anders gedaan. Maar dat neemt niet weg, dat zij ernstig dwalen en op gevaar- lijke doelpaden geraken. Dat de afglijding zoo gauw en zoo ernstig zichtbaar zou worden, had ik nooit gedacht. Gewoonlijk duurt zoo iets enkele jaren. Maar het blijkt nu, hoe erg het was. En dat wordt thans door velen, die het eerst niet zagen, ingezien.

En tenslotte:

Het getuigenis uit Tiel kan voor velen, die nog niet begrijpen welke groote dingen hier in het geding zijn, leerzaam zijn.

De chr. geref. kerk en de vroegdoop?

Wordt in de chr. geref. kerk VERBODEN, den doop te hebben „zoo haast als men denzelven hebben kan“ (kerkorde)? Men zou het wel zeggen uit onderstaand officieel bericht in de „Chr. Geref. Kerkb. v. Rotterdam“:

Die den laatsten Zondag in de maand hun kind wenschen gedoopt te zien worden, kunnen op die (kerkeraads) vergadering de briefjes in ontvangst ne- men. Indien er door medelevenzen gewenscht wordt gemeentelijk in te leven, kunnen zij zich op de kerkeraadsvergadering gevoegen.

Of is de berichtgeving onduidelijk gesteld?

Dat is nog eens eerlijke taal!

We lezen in „Die Kerkblad, officiële orgaan van die Gereformeerde Kerk“ (van Zuid-Afrika) iets over het geval van leertucht tegen prof. De Plessis. Om dit:

Waarde Vriend,—Ons is zeker almal dankbaar, dat die Sinode van die N.G. Kerk, wat nou pas te Kaap- stad gesit het, so 'n ferme houding ingeneem het in die saak van Prof. du Plessis. Toe die saak voor die Ringkommissie geweest het, het daartoe kommissie Prof. du Plessis heeltemal vry gespreek, en sy ver- basing uitgespreek, dat daar iets teen die leer en belijdenis van genoemde Professor ingebring geword het. Mens mag vra, of die kommissie nou nie nog meer verbaas is, omdat die Sinode hom met oor- weldigende meerderheid teen die verkeerde standpunt van die Professor verklaar het.

Ons as Gereformeerde Kerk is bly oor die moedige optrede van die Sinode, en dat daar sulke besliste besluite geneem is. Party het miskien gemeen, dat ons Gereformeerdes graag sou wil gehad het, dat daar 'n soort skeuring in die N.G. Kerk sou gekom het, en dat ons ons reeds verheug het, dat dan ons Kerk baie sou versterk word, deurdat daarvan die ontevredenes by ons sou aansluit. Wie so dink of gedink het, het dit heeltemal mis. Ek

het wel geen opdrag nie, om namens die Gerefor- meerde Kerk te spreek nie, maar ek meen tog wel te mag se, wat die heersende opinie onder ons is. En die is, dat ons ons verheug oor die bestidheid van die Kaapse Sinode. Die regsinige broe- ders in daardie kerk is ons bondgenote, en as hul in 'n alryd moedig voorwaarts tree en met bewistheid die H. Skrif ver- dedig, en palstaan vir die Gereformeer- de belijdenis, verheug ons ons daarin. As hul dan 'n oorwinning behaal, is ons met hul saam verheug.

Dat is nog eens eerlijke taal; taal van kereis. Als men daarby vergelykt, wat christelijk-gereformeerden in Apeldoorn en Bunschoten, doen, en verwante belijders in de pers van andere kerkformaties, en vele omstan- ders, dan herinnert men zich, dat de Zuid-Afrikaanse lichte wel eens meer een geneesmiddel is tegen infec- tieuse ziekten.

K. S.

Zijt ge wellicht bestuurslid van een Chr. Schoolvereniging?

En leest gij als zoodanig ook het Weekblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL“?

Zoo niet, vraag dan enkele nummers ter kennismaking bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

BOEKBESPREKING.

Een hoornstoot tegen Assen?

K. Schilder, Een hoornstoot tegen Assen? Antwoord op een „Conscientie kreet“. Kampen — J. H. Kok, 1928.

Volgens gewoonte moet ik in „De Reformatie“ mijn werk zelf aankondigen.

Zooals de titel vermaakt, is deze brochure bedoeld als een nieuw exemplaar in de welhaast omvangrijke literatuur, die rondom de Asser Synode zich heeft opgehoopt. Zij bedoelt een antwoord te geven op de brochure, die van anonieme zijde verschenen is onder den titel: „Zijn de mannen van Assen zelf aanran- ders van het Schriftgezag?“ Deze brochure werd als „een conscientiekreet“ aangediend.

In dit nieuwe vlugschrift tracht ik de bezwaren dezer conscientie te ontleden en stuk voor stuk te bespreken. Misschien mag ik wel even zeggen, hoe ik er toe kwam, dit antwoord te geven.

Toen ik indertijd de anonieme brochure gelezen had, was de eerste indruk: niet op ingaan, noch in de pers, noch anderszins. Reden daarvoor scheen me te liggen in de anonimiteit van den auteur, die m.i. op er- stigste menschen dadelijk afstootend werken zou, van- wege het wankelen der eerste grondslagen van de zede- lijkeheid in de naamloosheid van zoo felle aanklachten; voorts in de wetenschappelijke struikelingen van de brochure, die m.i. zelfs den ergsten anti-Asser-goest moesten treffen; en eindelijk in het feit, dat reeds talloze malen op den inhoud van deze brochure was ingegaan, wijl zijn vraagpunten bijna alle reeds eerder waren aangesneden in het persdebat; hetgeen m.i. ook de felste anti-Asser-geest zou moeten toestemmen.

Maar ik heb me in de ontwikkeling der dingen vergist.

Ik meende, dat de gemeenschappelijke er- kenning van de zedewet niet alleen de Assen-getrou- wen, maar ook de anti-Assen-gezinden zou samvroe- gen in de afkeuring van zoo'n anoniem bedrijf. Ik vergiste me; de pers van de groep-Geelkerken be- tuitte adhaesie; en een dominee te Rotterdam (ds. E. L. Smelik) beledigde onmiddellijk een vergadering waarin ook die naamloosheid van de brochure verdedigd werd. De „geest“ van niet-Assen?

Voorts meende ik, dat de pers van de groep-Geel- kerken met mij het eens zou zijn hierin, dat de brochure van den anoniemen man onbetekenend was. Men behoeft toch niet een kerkelijk verschilpunt te maken tot een rechtvaardige oorzaak van wetenschap- pelijke lethargie? Helaas! De pers van de groep-Geelkerken begon, eerst voorzichtig, later wat luider, den lof dezer brochure te zingen. En toen de geref. pers zweeg — om welbekende redenen — toen werd gezegd, en wederom gezegd: ze kunnen niets ant- woorden, ze zijn verlegen, ze spreken voor- wendseis, en wat meer in die lijn uit te vinden is. Het kwam zelfs zóóver, dat redevoeringen van den theologischen doctor Geelkerken en den kerkelijken loids- man Van den Brink afgewisseld werden met den ver- koop dezer brochure, en dat zij op een vergadering van een kerkeraad, en zelfs van de „classis“ der groep-Geelkerken, officieel werd besproken, en tot aankoopingspunt van een wetenschappelijk, reformatorisch, streven werd verheven....

En ten derde: ik vergiste me, toen ik meende, dat de herhaling zelfs de pers van dr. Geelkerken zou gaan vervelen. Het bleek omgekeerd: ze stelde

er een ongemeen behagen in, dat de „bezwaren“, die eerst in losse nummers en drieslarren van „Woord en Geest“ verspreid lagen, thans gebundeld, nimmermate po- pulair, met veel vette en cursieve letters, werden aan- geboden.

En alzoos is het geschied, niet alleen, dat „professoren en doctoren“ den anoniemen man via zijn uitgevers brieven van lofprijzing schreven — gelijk hij ons zelf in derden druk verzekert, maar ook, dat het kerke- lijk instituut sinds officieel, en het kerkelijk orga- nisme officieus, zich inlieten met een brochure van een „man van Assen“, die toch immers, volgens de eerste logica van dr. Geelkerken (iemand's handteekening gelooven, zoo- lang niet het tegendeel noodzakelijk bleek) geacht moet worden met zijn kerk tot God te bidden, dat Hij de kracht van de schis- matische beweging breke; want in dit gebod vereenigen zich allen, die erop staan, dat men „hun handteekening zal eerbiedigen en aanvaarden als eerlijk gemeend, zoolang deze staat onder kerkelijke stukken, formulieren, etc. en niet teruggenomen is“!

Toen werd de zaak anders.

De brochure kreeg nu beteekenis niet uit oorzaak van schrijver of inhoud, maar krachtens den steun, de annexatie, de inlijving in den geestelijken inventaria der groep-Geelkerken.

Ja, de propagandadienst ginds werd einde- lijk geheel en al in dienst gesteld van het anti-Assen- geschrift van den „man van Assen“ (maar dan verkapt).

Ik hoorde uit betrouwbare bron, dat aan intellectue- len, oud-gestudeerden, studenten, het geschrift gra- tis werd toegezonden. Om er mee te pleiten voor het forum der waarheid en der gerechtigheid en der wetenschappelijke eerlijkheid.

En toen was het, docht mij, de tijd, om eens een woord aan het geval te wijden.

Ik geloof, dat zelden een geestelijk be- doelde beweging op kerkelijk-theologisch terrein zich zóó GEBLAMEERD heeft, als de groep-Geelkerken het deed in dit geval.

Vooral de poging tot verlokking van de INTELLEC- TUELEN is min of meer verbijsterend door de er- kenning, dat men onder hen ook gemakkelijk zielen veroveren wil met een minimum van wetenschap en een maximum van lichtzinnigheid.

Het spel heeft nu lang genoeg geduurd.

De groep-Geelkerken heeft zich officieel aan deze brochure gehecht; ze komt er niet weer van af. Ze heeft ze aangekondigd als een getrouw verhaal van hare hoofdargumenten, een kort begrip van haar conscientiekreten.

Dan worde ze ook als zoodanig aan- vaard. Beteekenis ontleent het boekje nu niet meer aan zijn schrijver, zijn inhoud, maar aan de beweging, die er achter zit en zich ervan bedient.

En nu moge men overwegen, wat er van deze bro- chure van den anoniemus aan zij: of zij ijzer is, dan wel leem, eikenschors dan wel kaneel.

Ik zeg nu natuurlijk verder niets over den inhoud van mijn antwoord.

Alleen volsta ik hiermee: ik heb getracht, begrijpelijk te zijn voor ieder. Maar, terwijl ik het gereformeerde VOLK zoek, de massa der belijders, wil ik daaronder, OOK verstaan hebben, die belijders, die onder de in- tellectueelen te rangschikken zijn. Ik wil hen, voorzover ze in aanraking gekomen zijn met dit ano- niem geval, verzoeken, hun positie er tegen te bepalen, als in Gods tegenwoordigheid, in het besef, dat in vraagstukken van kerk en waarheid en geloof de mensch niet leven kan bij het relativistische, maar uit het absolute alleen. En ja, dan weet ik het wel, dat er ook intellectueelen zijn, die het zoeken naar een abso- luut standpunt allang verloor hebben, en die door de ideën van ds. Buskes, en ds. Aalders, nu gezien als leerlingen van Karl Barth, daarvan voorgoed misschien afgebricht zijn, helaas. Maar zelfs op dit stand- punt behoeft men zich nog niet te laten beleedigen door de onderstelling, dat men niet meer de eenvon- digste dingen onderscheiden kan. En deze beleediging ligt op de grens van de opzettelijke poging, om in- tellectueelen (!) te bewerken met DEZE ano- nieme brochure, vanwege den propagandadienst, die den prijs nu al met 37½ pCt. vermindert heeft. Och ja, er zijn tegenwoordig veel intellectueelen, die op hun eigen terrein thuis zijn als de beste, maar die van de zaken van christendom en theologie niet veel weten. Ik geef den propagandadienst ginds toe, dat zulke menschen wel spoedig te winnen zijn met een catalogus van begripsverwarringen, als ze maar tegen dat stijve Assen gaan. Maar als deze intellectue- eelen nog zelfrespect hebben, en willen be- denken, dat de kwestie van Assen geen zaak is van theologen als wetenschapsmensen van een andere faculteit of een andere hoogeschool, maar een zaak is van onze belijdenis als christenmenschen, dan zul- len zij toch uit zelfrespect en ook uit eerbied voor den eenmaal gestelden eisch om te antwoorden, van de contra-argumenten kennis moeten willen nemen. Tenzij ik me ook daarin al weer vergis.... En dan? Heb ik dan spijt van het schrijven? Neen. In heel den strijd tegen de groep-Geelkerken heeft me een tweetal dingen altijd voor oogen ge- staan: het eerste is, dat tenslotte uit ieder maar komen moet, wat in hem zit; en het tweede, dat voor de bewaring van ook maar één individueel persoon dezelfde arbeid noodig is als die, welke voor een groot getal gemakkelijk wordt ten koste gelegd.

K. S.